

کوکب ہدایت

پرتوی از فضائل امیر المؤمنین علی علیہ السلام

در قرآن و احادیث

فروشگاه تخصصی کتب دینی

به روایت اهل سنت

محمود جوهری

سرشناسه: جوهری، محمود
 عنوان و نام پدیدآور: کوکب هدایت: پرتویی از فضائل امیرالمؤمنین
 علی علیه السلام در قرآن و احادیث به روایت اهل سنت.
 مشخصات نشر: تهران: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص.
 شابک: ۱ - ۴۸۱ - ۵۳۹ - ۹۶۴ - ۹۷۸
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.
 موضوع: علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.
 رده‌بندی کنگره: ۸ ع ۶ ف / ۳۵ / ۳۷ BP
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۹۵۱
 شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۳۷۷۴۷۱۴

شابک ۱ - ۴۸۱ - ۵۳۹ - ۹۶۴ - ۹۷۸ - ۱ - ۴۸۱ - ۵۳۹ - ۹۶۴ - ۹۷۸ ISBN 978 - 964 - 539 - 481 - 1

فروشگاه تخصصی کتب دینی

کوکب هدایت

محمود جوهری

ناشر: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

نوبت چاپ: سوم / ۱۴۰۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

حروفچینی: شبیر / ۷۷۵۲۱۸۳۶

چاپ: صبا

کلیه حقوق اعم از تکثیر، انتشار و بازنویسی (چاپی، صوتی، تصویری،
 الکترونیکی و pdf) برای ناشر محفوظ است.

اینستاگرام:
monir_publisher

تهران، خیابان مجاهدین، چهارراه آیسردار، ساختمان پزشکان، واحد ۹
 تلفن و فاکس: ۷۵۲۱۸۳۶ (۰۹۳۵) - ۷۷۵۲۱۸۳۶ (خط ۶)

پست الکترونیک:
info@monir.com

کانال تلگرام:
telegram.me/monirpub

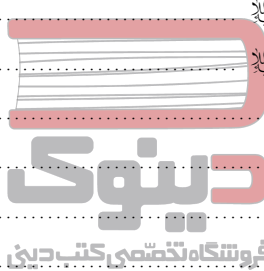

فهرست مطالب

۷	.....	سرآغاز
۱۳	.....	امیرالمؤمنین علی علیه السلام در قرآن
۱۵	.....	آیه لیلۃ المیت
۱۹	.....	آیه إطعام
۲۵	.....	آیه نجوا
۲۹	.....	آیه خَيْرُ الْبَرِيَّةِ
۳۱	.....	آیه اُذْنُ وَاَعْيَاةِ
۳۴	.....	آیه هدايت
۳۷	.....	آیه عِلْمُ الْكِتَابِ
۴۱	.....	آیه مباھله
۴۶	.....	آیه ولايت
۵۲	.....	آیه تطهير
۵۸	.....	آیه تبليغ
۶۲	.....	آیه اكمال

۶۶	آیه اولی الامر .....
۷۰	آیه مودّت .....
۷۵	امیرالمؤمنین علی علیه السلام در سنت .....
۷۷	نخستین روز دعوت .....
۸۰	بت شکن .....
۸۲	تنها در گشوده .....
۸۴	محبوب‌ترین خلق خدا .....
۸۶	نشانه نفاق .....
۸۸	شبهات به هارون علیه السلام .....
۹۱	شبهات به عیسی علیه السلام .....
۹۳	داوری دُرست .....
۹۵	قاتل منافقان .....
۹۷	پرچم‌دار پیروز .....
۹۹	اعلان براءت .....
۱۰۱	گواهان غدیر .....
۱۰۴	حق همیشه با علی علیه السلام است .....
۱۰۶	همراهی جاودانه قرآن و علی علیه السلام .....
۱۰۸	معرفی اجمالی منابع .....
۱۰۸	الف) کتاب‌های حدیث .....
۱۱۱	ب) کتاب‌های تفسیر .....

سرآغاز

نیک شنیده‌اید که رسول خدا ﷺ بیان مناقب و فضایل امیرالمؤمنین علی علیه السلام را نشان بندگی و عبادت خداوند دانسته و چنین فرموده‌اند که «ذِكْرُ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ»^(۱) مهم‌ترین ثمره‌ی این عبادت، راهیابی و هدایت بندگان به سوی خداست؛ چرا که درخشش کمالات و برتری‌های او چشم هر انسانی را خیره می‌کند و فرد را به پیروی و اطاعت از چنین شخصیت والا و ممتازی برمی‌انگیزاند. مسلماً هر فطرت پاکی خواهان فضیلت و دوستدار کمال است و کسی را که دارای فضیلت و کمال باشد، بر هر کس دیگری که از فضیلت تهی است، ترجیح می‌دهد. اگر فردی را همواره بر مدار حق ببیند و حق را نیز بر مدار او بیابد، سر بر آستانش می‌ساید و دل و دین به او می‌سپارد و پیروی او را بر می‌گزیند تا رنگ و نشانی از او گیرد. چنان چه خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

---

(۱) ینابیع المودة ص ۱۸۰، بحار الانوار ج ۳۶، ص ۳۷۰.

﴿... أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا إِلَى الضَّلَالَةِ...﴾
يُهْدَى فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ؟^(۱)

«آیا آن کس که به سوی حق هدایت می‌کند، سزاوارتر برای پیروی است، یا کسی که راه (حق) را نمی‌یابد؛ مگر آن که هدایتش کند؟ پس شما را چه شده؟ (که حقیقتی به این روشنی را در نمی‌یابید) چگونه دآوری می‌کنید؟»

آری، عقل سلیم این‌گونه دآوری می‌کند که راهبر حق آشنا، قطعاً برای اطاعت و پیروی کردن سزاوارتر و شایسته‌تر از کسی است که حق را نمی‌شناسد و خود نیازمند هدایت و راهنمایی است.

حال این سؤال مطرح می‌شود که راهبران و هدایت‌گران به حق را چگونه می‌توان شناخت تا از آنان پیروی نمود؟ کسی که خود ناقص است و نیازمند هدایت، چگونه می‌تواند انسانی برتر از خود را بشناسد و به وصف آورده؟ مسلماً معرفی و توصیف او باید از سوی شخصی آگاه و خبیر باشد که نسبت به او صاف و کمالات او کاملاً اشراف دارد؛ و آن نیست مگر خود خداوند که خالق و آفریدگار اوست و نیز رسول و فرستاده‌اش که مربی و پرورنده‌ی اوست و بر تمام ویژگی‌ها و کمالات وی آگاه است.

بدین‌سان برای درک فضیلت و شناخت شخصیتی هم‌چون مولا علی (علیه السلام) ابتدا به منبع و حی یعنی قرآن، که سراسر بیان خداوند است، رجوع می‌کنیم. خداوند در قرآن فضیلت‌ها و برتری‌های آشکاری از آن حضرت را با او صاف خاصی بیان داشته است. هم‌چنین در کنار قرآن به

منبع دیگری که کلام او هم عین وحی است، یعنی رسول خدا ﷺ تمسک می‌جویم. پیامبر بزرگوار نیز به مناسبت نزول آیتی از آیات قرآن یا هنگام وقوع حادثه‌ای مهم، از ویژگی‌های آن شخصیت ممتاز یاد کرده و منقبتی از او را بیان داشته است. آنگاه ذکر آن مناقب را عبادت شمرده تا دل و زبانمان با نام و یاد حضرتش پیوند خورد و به سوی ولایتش و پیروی از مرام و مسلکش سوق یابد.

و اما این نوشتار؛

حاوی گزیده‌هایی است از مناقب و فضایل بی‌شمار امیرالمؤمنین علی علیه السلام که در دو بخش «آیات کریمه‌ی قرآن» و «احادیث شریفه‌ی نبوی» تنظیم شده و هر بخش آن، شامل چهارده موضوع است. برای این مجموعه مختصر سعی شده مواردی انتخاب شود که در دفاع از حریم امامت و ولایت مولا علیه السلام اهمیت و کاربری بیشتری دارند؛ ضمن آن که اسناد همه‌ی گزیده‌ها بر اساس منابع مهم و معتبر علمای اهل سنت و پیروان مکتب خلافت ذکر شده است. این ویژگی خدای ناکرده به معنی بی‌توجهی یا عدم وجود اسناد و مدارک شیعی در این زمینه نیست؛ بلکه مقصود، بیان حقایق از سوی کسانی است که شهادت و گواهی آنان، حجت را بر کینه‌توزان و تفرقه‌افکنان تمام می‌کند و افراد را در رویارویی با شبهه‌های بدخواهان استوارتر و نیرومندتر می‌سازد؛ ضمن آن که در برخی موارد برای توضیح بیشتر مطلب شواهدی نیز از مدارک شیعی بیان شده است.

البته بیان آیات قرآن و احادیث نبوی در خصوص فضایل و مناقب امیرالمؤمنین علیه السلام از سوی پیروان مکتب خلفا، خیلی امر شگفت‌آوری نیست؛ چیزی که بسیار باعث تعجب و تأثر است، این است که با ذکر

این همه فضیلت و کمال برای آن حضرت، چگونه شد که نزدیک به نیم قرن در جهان اسلام، سب و لعن آن بزرگوار، امر رایج و جاری روزگار گردید؟!

چگونه شد که آن همه سفارش پیامبر ﷺ درباره امیرالمومنین علیه السلام را به سُخره گرفتند؟!

چطور ننگ نافرمانی از خدا و رسولش را پذیرفتند؟!

چرا منکر برتری و حقانیت او شدند؟!

چرا دیگرانی را که از فضیلت و کمال بی بهره بودند، بر برترین مردان روزگار خود ترجیح دادند؟!

چرا به ندای فطرت خویش این چنین پاسخ دادند و این گونه به داوری نشستند؟!

چرا و چرا و صدها چرا و سؤال دیگر....

تاریخ از مظلومیت علی علیه السلام چه بگوید؟ همان بهتر که از شرم سربه زیر افکند! بشریت از سکوت در برابر جسارت هایی که بر ایشان روا داشتند، چگونه باید دفاع نماید؟ بگذار تاوان این سکوت و آن همه جسارت ها را بپردازد...

اینک از پس قرون و اعصار، و از میانه ظلمت ها و سیاهی ها، این پرتو فضایل علی علیه السلام است که هم چنان می درخشد و روشنگری می کند؛ و این مختصر نیز جلوه ای است از هزاران پرتوی پرفروغ برتری های مولا علی علیه السلام برآمده از قرآن و سنت نبوی به روایت علمای اهل سنت و بزرگان مدرسه خلافت؛ باشد که با ذکر این مناقب - که خود عبادتی است ارزنده - محبت و دوستی خود را به آن آستان ملک پاسبان عرضه داریم و از این طریق یکدیگر را به پیروی و اطاعت از آن

امام همام سفارش و دعوت نماییم.

سخن را در این بخش از گفتار، با سروده‌ای منسوب به محمد بن ادریس شافعی^(۱) در مدح و ستایش امیرالمؤمنین علی علیه السلام به پایان می‌بریم:

قِيلَ لِي: قُلْ فِي عَلِيٍّ مَدْحًا   ذِكْرُهُ يُخَمِّدُ نَارًا مُؤَصَّدَةً
قُلْتُ لَا أَقْدِمُ فِي مَدْحِ امْرِئٍ   ضَلَّ ذُو اللَّبِّ إِلَى أَنْ عَبَدَهُ
وَالنَّبِيُّ الْمُصْطَفَى قَالَ لَنَا   لَيْلَةَ الْمِعْرَاجِ لَمَّا صَعَدَهُ
وَضَعَ اللَّهُ بِظَهْرِي يَدَهُ   فَأَحَسَّ الْقَلْبُ أَنْ قَدْ بَرَدَهُ
وَعَلَيٍّ وَاضِعٍ أَفْدَامَهُ   فِي مَحَلٍّ وَضَعَ اللَّهُ يَدَهُ

به من گفتند درباره علی علیه السلام ستایش‌هایی بسرای؛ چه که ذکر او آتش سرکش دوزخ را فرو می‌نشاند.

گفتم: در ستایش چنین مردی چه بگویم؟! چرا که خردمند، درباره‌اش تا آن جا به خیرت می‌افتد که نزدیک است او را بپرستد! پیامبر برگزیده به ما فرمود در شب معراج چون به آسمان بالا رفتم خداوند دست لطف و عنایت خویش را بر پشت من نهاد و از شیرینی آن لطف الهی، قلب من احساس شادمانی نمود. و علی علیه السلام - در ماجرای شکستن بت‌های کعبه - پای خود را همان جا گذارد که خداوند در شب معراج دست خود را نهاده بود!

---

(۱) رئیس مذهب شافعی، از مذاهب چهارگانه مکتب خلفا. او به سال ۱۵۰ ه. ق در شهر غزه در فلسطین متولد شده و به سال ۲۰۴ ه. ق در قاهره وفات یافته است. قندوزی حنفی در کتاب ینابيع المودة ج ۱، ص ۴۲۳ اشعار مذکور را منسوب به شافعی می‌داند.

